

μπαίνω

μπαίνω, ρ. [*<μσν. μπαίνω <αρχ. ἐμβαίνω*], μπαίνω. **1.** εννοώ, καταλαβαίνω: «του 'κανα ένα σωρό νοήματα για να την κοπανήσει, αλλά αυτός δεν μπήκε και τον μπαγλάρωσαν || είναι έξυπνο παιδί κι ό,τι του πεις, μπαίνει με το πρώτο». **2.** πετυχαίνω να γίνω δεκτός κάπου: «με τις πρώτες εξετάσεις που έδωσε, μπήκε στη φιλολογία || σε ποια σχολή μπήκες;». **3.** διορίζομαι: «είχε έναν θείο βουλευτή και μπήκε στο δημόσιο». **4.** επιβιβάζομαι σε κάποιο μεταφορικό μέσο: «μπήκε στ' αυτοκίνητό του κι απομακρύνθηκε με ταχύτητα || πρόλαβε και μπήκε στο τρένο, λίγο πριν αυτό ξεκινήσει». **5.** παίρνω μέρος σε κάτι, συμμετέχω: «μπαίνω στο παιχνίδι». **6α.** προστακτ. **έμπαινε**, προτροπή σε κάποιον, για δυναμική αντιπαράθεση ή επίθεση εναντίον κάποιου. Οι πιο παλιοί, θα θυμούνται τις προτρεπτικές ιαχές των οπαδών της ποδοσφαιρικής ομάδας του Ολυμπιακού Πειραιά προς τον Γιούτσο, που ήταν παίχτης της ομάδας τους, όταν εφορμούσε με την μπάλα στα πόδια εναντίον της αντίπαλης εστίας: «έμπαινε Γιούτσο!». (Λαϊκό τραγούδι: *έμπαινε Γιώργο, έμπαινε και κάν' τα όλα λίμπα, μη λογαριάζεις τίποτα και στ' ανοιχτά κολύμπα*)· βλ. και λ. [έμπα](#)². **β.** προτροπή σε κάποιον να συνεχίσει την ερωτική πολιορκία σε κάποια γυναίκα, γιατί από τη στάση της καταλαβαίνουμε πως έχει την πρόθεση να ενδώσει: «έμπαινε, ρε βλάκα, δε βλέπεις που σου κουνάει την ουρά της;». **γ.** προτροπή σε κάποιον να επιχειρήσει κάτι, ιδίως κάποια δουλειά: «αφού νομίζεις πως είναι καλή δουλειά έμπαινε, κι αν χρειαστείς κάτι, εδώ είμαι γω». **7.** στο β' εν. πρόσ. του αορ. **μπήκες;** εννόησες; κατάλαβες(:): «ό,τι κι αν πει, εσύ θα κάνεις το κορόιδο, μπήκες;». Πολλές φορές, παρατηρείται κίνηση με το δείκτη να έρχεται και να ακουμπάει ελαφρά στον κρόταφο. Σε περίπτωση που ο συνομιλητής μας κατάλαβε αυτό που του λέμε, απαντάει με το **μπήκα**. **8.** στο γ' εν. πρόσ. **μπαίνει**, (για υφάσματα) μαζεύει όταν βραχεί: «δεν ξαναπαίρνω αυτό το ύφασμα, γιατί με το πρώτο πλύσιμο μπαίνει». Συνών. *μπαίνει*. (Ακολουθούν 166 φρ.)·

- άμα μπεις στο χορό, θα χορέψεις, βλ. λ. [χορός](#)·
- απ' τη μια πόρτα μπήκα κι απ' την άλλη βγήκα, βλ. λ. [πόρτα](#)·
- απ' τη μια πόρτα μπήκε κι απ' την άλλη βγήκε, βλ. λ. [πόρτα](#)·
- απ' το ένα αφτί μπαίνει (μπαίνουν) κι απ' τ' άλλο βγαίνει (βγαίνουν), βλ. λ. [αφτί](#)·
- από μπροστά παρθένα κι από πίσω μπαίνουν τρένα, βλ. λ. [πίσω](#)·
- ας μπαίνει ο κόμπος κι ας λέει ο κόσμος, βλ. λ. κόμπος·
- δεν μπαίνει θέμα, βλ. λ. [θέμα](#)·
- δεν μπαίνει ο ένας στ' αμπέλια του άλλου, βλ. λ. [αμπέλι](#)·
- δεν μπαίνει ο ένας στα οικόπεδα του άλλου, βλ. λ. [οικόπεδο](#)·
- δεν μπαίνει ο ένας στα χωράφια του άλλου, βλ. λ. [χωράφι](#)·
- δεν μπαίνει στα ρούχα του, βλ. λ. [ρούχο](#)·
- δεν μπαίνουν όλα τα πράγματα στο ίδιο σακί, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- δεν μπαίνουν όλα τα πράγματα στο ίδιο τσουβάλι, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- δεν μπαίνω σε καλούπι ή δε μπαίνω σε καλούπια, βλ. λ. [καλούπι](#)·
- έβγαλε τα παπούτσια του και μπήκε, βλ. λ. [παπούτσι](#)·
- εδώ μπαίνουν τα βιολιά, βλ. λ. βιολί·

- είδα φως και μπήκα, βλ. λ. [φως](#).
- έμπα του, προτροπή σε κάποιον για δυναμική αντιπαράθεση ή επίθεση εναντίον κάποιου: «αν κάνει πως σου κουνιέται, έμπα του και μη φοβάσαι».
- θα μπει σκούπα! βλ. λ. σκούπα.
- θα μπού-με μέ-σα! βλ. λ. [μέσα](#).
- και το κουνούπι μπαίνει στη μύτη, βλ. λ. [κουνούπι](#).
- κάτι μπήκε στο μάτι μου, βλ. λ. [μάτι](#).
- κρέας μπαίνει, κρέας βγαίνει, το ζουμί κέρδος μένει, βλ. λ. [κρέας](#).
- μακριά απ' τον κώλο μου κι ας μπει όπου θέλει, βλ. λ. [κώλος](#).
- με το καλό να μας μπει και με το καλό να μας βγει, βλ. λ. [καλός](#).
- μέρα μπαίνει, μέρα βγαίνει, βλ. λ. [μέρα](#).
- μετρώ πόσες μύγες μπαίνουν στου γάιδαρου τον κώλο, βλ. λ. [μύγα](#).
- μην μπαίνεις στον κόπο, βλ. λ. [κόπος](#).
- μήνας μπαίνει, μήνας βγαίνει, βλ. λ. μήνας.
- μου μπαίνει στη μύτη, βλ. λ. μύτη.
- μου μπαίνει στο κεφάλι, βλ. λ. κεφάλι.
- μου μπαίνει στο μυαλό, βλ. λ. μυαλό.
- μου μπαίνει στο νου, βλ. λ. [νους](#).
- μου μπαίνει στο ρουθούνι, βλ. λ. [ρουθούνι](#).
- μου μπαίνει το βύσμα ή μου μπαίνει ένα βύσμα, βλ. λ. βύσμα.
- μου μπαίνουν ψύλλοι (ενν. στ' αφτιά), βλ. λ. [ψύλλος](#).
- μου μπαίνουν ψύλλοι στ' αφτιά, βλ. λ. [ψύλλος](#).
- μου μπήκε, μου έγινε έμμομη ιδέα κάτι: «μου μπήκε ν' αγοράσω κι εγώ αυτοκίνητο || απ' τη μέρα που μου μπήκε πως με απατά η γυναίκα μου, η ζωή μου έχει γίνει κόλαση».
- μου μπήκε έν' αγγούρι στον κώλο, βλ. λ. αγγούρι.
- μου μπήκε η ιδέα, βλ. λ. ιδέα.
- μου μπήκε ο πειρασμός, βλ. λ. [πειρασμός](#).
- μου μπήκε στο μάτι, βλ. λ. [μάτι](#).
- μπαίνε στο προκείμενο ή μπες στο προκείμενο, βλ. λ. [προκείμενο](#).

- μπαίνει ζήτημα ή μπαίνει το ζήτημα, βλ. λ. ζήτημα·
- μπαίνει μέσ' στα όλα, βλ. λ. [μέσα](#)·
- μπαίνει μέσα σ' όλα, βλ. λ. [μέσα](#)·
- μπαίνει σε ξένα αμπέλια, βλ. λ. [αμπέλι](#)·
- μπαίνει σε ξένα οικόπεδα, βλ. λ. [οικόπεδο](#)·
- μπαίνει σε ξένα χωράφια, βλ. λ. [χωράφι](#)·
- μπαίνει στα... (ακολουθεί κάποιος αριθμός), (για ηλικία) είναι περίπου...: «όπου να 'ναι ο γιος του μπαίνει στα πέντε»·
- μπαίνει στ' αμπέλια μου, βλ. λ. [αμπέλι](#)·
- μπαίνει στα οικόπεδά μου, βλ. λ. [οικόπεδο](#)·
- μπαίνει στα χωράφια μου, βλ. λ. [χωράφι](#)·
- μπαίνει φρένο, βλ. λ. [φρένο](#)·
- μπαίνω αγκάθι στο μάτι (κάποιου), βλ. λ. αγκάθι·
- μπαίνω ανάμεσά τους, βλ. λ. ανάμεσα·
- μπαίνω γκολ, βλ. λ. γκολ·
- μπαίνω καβαλάρης, βλ. λ. [καβαλάρης](#)·
- μπαίνω καρφί στο μάτι (κάποιου), βλ. λ. [καρφί](#)·
- μπαίνω κάτω απ' την μπότα (κάποιου), βλ. λ. [μπότα](#)·
- μπαίνω με τις μπάντες, (για οδηγούς αυτοκινήτων ή μοτοσικλετών) βλ. λ. μπάντα·
- μπαίνω μέσα, βλ. λ. [μέσα](#)·
- μπαίνω σε έξοδα ή μπαίνω στα έξοδα, βλ. λ. έξοδο·
- μπαίνω σε κακό λούκι, βλ. λ. [λούκι](#)·
- μπαίνω σε κανάλι, βλ. λ. [κανάλι](#)·
- μπαίνω σε λεπτομέρειες ή μπαίνω στις λεπτομέρειες, βλ. λ. [λεπτομέρεια](#)·
- μπαίνω σε λογαριασμό ή μπαίνω σ' έναν λογαριασμό ή μπαίνω σε κάποιον λογαριασμό, βλ. λ. [λογαριασμός](#)·
- μπαίνω σε μια γραμμή, βλ. λ. [γραμμή](#)·
- μπαίνω σε μια ρέγουλα ή μπαίνω σε ρέγουλα ή μπαίνω στη ρέγουλα, βλ. λ. ρέγουλα·
- μπαίνω σε μια σειρά, βλ. λ. [σειρά](#)·

- μπαίνω σε μια σειρά και τάξη, βλ. λ. [σειρά](#).
- μπαίνω σε μια τάξη, βλ. λ. τάξη.
- μπαίνω σε μοναστήρι, βλ. λ. [μοναστήρι](#).
- μπαίνω σε μελά ή μπαίνω σε μελάδες, βλ. λ. μελάς.
- μπαίνω σε πειρασμό, βλ. λ. [πειρασμός](#).
- μπαίνω σε περιπέτειες, βλ. λ. περιπέτεια.
- μπαίνω σε σκέψεις, βλ. λ. σκέψη.
- μπαίνω σε υποχρεώσεις, βλ. λ. [υποχρέωση](#).
- μπαίνω σε υποχρέωση, βλ. λ. [υποχρέωση](#).
- μπαίνω στα αίματα, βλ. λ. αίμα.
- μπαίνω στα βάσανα, βλ. λ. βάσανο.
- μπαίνω στα δεσμά, βλ. λ. δεσμά.
- μπαίνω στα κάγκελα, βλ. λ. [κάγκελο](#).
- μπαίνω στα μυστικά της δουλειάς, βλ. λ. δουλειά.
- μπαίνω στα σίδερα, βλ. λ. σίδερα.
- μπαίνω στη ζωή, βλ. λ. [ζωή](#).
- μπαίνω στη ζωή (κάποιου, κάποιας), βλ. λ. [ζωή](#).
- μπαίνω στη μέση, βλ. λ. μέση.
- μπαίνω στη σειρά, βλ. λ. [σειρά](#).
- μπαίνω στη σκλαβιά, βλ. λ. σκλαβιά.
- μπαίνω στη στενή, βλ. λ. στενή.
- μπαίνω στη στρουγκού, βλ. λ. [στρουγκού](#).
- μπαίνω στη φυλακή ή μπαίνω φυλακή, βλ. λ. φυλακή.
- μπαίνω στη χάψη, βλ. λ. χάψη.
- μπαίνω στην απομέσα, βλ. λ. [απομέσα](#).
- μπαίνω στην κυκλοφορία, βλ. λ. [κυκλοφορία](#).
- μπαίνω στην μπουζού, βλ. λ. μπουζού.
- μπαίνω στην πρίζα, βλ. λ. πρίζα.

- μπαίνω στην ψειρού, βλ. λ. ψειρού·
- μπαίνω στο γκέμι, βλ. λ. γκέμι·
- μπαίνω στο δημόσιο, βλ. λ. [δημόσιος](#)·
- μπαίνω στο δρόμο μου, βλ. λ. [δρόμος](#)·
- μπαίνω στο ζουμί, βλ. λ. ζουμί·
- μπαίνω στο ζυγό, βλ. λ. ζυγός·
- μπαίνω στο καβούκι μου, βλ. λ. καβούκι·
- μπαίνω στο καλούπι, βλ. λ. [καλούπι](#)·
- μπαίνω στο κλουβί, βλ. λ. κλουβί·
- μπαίνω στο κόλπο, βλ. λ. κόλπο·
- μπαίνω στο κρεβάτι, βλ. λ. κρεβάτι·
- μπαίνω στο λούκι, βλ. λ. [λούκι](#)·
- μπαίνω στο μαγγανοπήγαδο, βλ. λ. [μαγγανοπήγαδο](#)·
- μπαίνω στο νόημα, βλ. λ. νόημα·
- μπαίνω στο παιχνίδι, βλ. λ. [παιχνίδι](#)·
- μπαίνω στο πανεπιστήμιο, βλ. λ. [πανεπιστήμιο](#)·
- μπαίνω στο πνεύμα της εποχής, βλ. λ. [πνεύμα](#)·
- μπαίνω στο πνεύμα του, βλ. λ. [πνεύμα](#)·
- μπαίνω στο ράσο ή μπαίνω στα ράσα, βλ. λ. ράσο·
- μπαίνω στο ράφι, βλ. λ. ράφι·
- μπαίνω στο φρέσκο, βλ. λ. φρέσκο·
- μπαίνω στο χορό, βλ. λ. [χορός](#)·
- μπαίνω στο ψητό, βλ. λ. ψητό·
- μπαίνω στον κόπο, βλ. λ. [κόπος](#)·
- μπαίνω στον ντορό, βλ. λ. [ντορός](#)·
- μπαίνω στον πειρασμό να..., βλ. λ. [πειρασμός](#)·
- μπάτε σκύλοι αλέστε (κι αλεστικά μη δώστε), βλ. λ. σκύλος·
- μπες στη θέση μου, βλ. λ. θέση·

- μπήκα στο πετσί του, βλ. λ. [πετσί](#).
- μπήκα στου λύκου το στόμα, βλ. λ. [λύκος](#).
- μπήκε γκολ, (για αρρώστους) βλ. λ. γκολ.
- μπήκε δυνατά, βλ. λ. δυνατός.
- μπήκε λουκέτο, βλ. λ. [λουκέτο](#).
- μπήκε με τα τσαρούχια, βλ. λ. [τσαρούχι](#).
- μπήκε μέσα με τα τσαρούχια, βλ. λ. [τσαρούχι](#).
- μπήκε ο δαίμονας μέσα του, βλ. λ. [δαίμονας](#).
- μπήκε ο διάβολος μέσα του, βλ. λ. [διάβολος](#).
- μπήκε ο καλόγερος στο τσουκάλι, βλ. λ. [καλόγερος](#).
- μπήκε ο πειρασμός μέσα μου, βλ. λ. [πειρασμός](#).
- μπήκε πολύ νερό στ' αυλάκι, βλ. λ. [νερό](#).
- μπήκε σε σωστό δρόμο ή μπήκε στο σωστό δρόμο, βλ. λ. [δρόμος](#).
- μπήκε στη γραμμή (κάποιος), βλ. λ. [γραμμή](#).
- μπήκε στην καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#).
- μπήκε στην πράξη (κάτι), βλ. λ. πράξη.
- μπήκε στο αρχείο, βλ. λ. [αρχείο](#).
- μπήκε στο δρόμο της, (για δουλειές ή υποθέσεις) βλ. λ. [δρόμος](#).
- μπήκε στο λάκκο, βλ. λ. λάκκος.
- μπήκε στο πετσί του, βλ. λ. [πετσί](#).
- μπήκε στο πετσί του ρόλου του, (ιδίως για ηθοποιούς) βλ. λ. [πετσί](#).
- μπήκε στο πλύσιμο, βλ. λ. πλύσιμο.
- μπήκε στο συρτάρι, βλ. λ. συρτάρι.
- μπήκε στο χώμα, βλ. λ. [χώμα](#).
- μπήκε το νερό στ' αυλάκι, βλ. λ. [νερό](#).
- όποιος ανακατώνεται με τα χώματα, θα μπουν στα μάτια του, βλ. λ. [χώμα](#).
- όποιος πηδάει πολλά παλούκια, μπαίνει κι ένα στον κώλο του, βλ. λ. [παλούκι](#).
- όπου μπαίνει ο ήλιος, βγαίνει ο γιατρός, βλ. λ. [γιατρός](#).

- όταν μπει η φτώχεια απ' την πόρτα, βγαίνει ο έρωτας απ' το παράθυρο, βλ. λ. [φτώχεια](#).
- παπάς, γιατρός και χωροφύλακας καλύτερα να μην μπαίνουνε στο σπίτι, βλ. λ. [σπίτι](#).
- σε κλεισμένο στόμα μύγα δεν μπαίνει, βλ. λ. [μύγα](#).
- στις εννιά του μακαρίτη, άλλος μπήκε μέσ' στο σπίτι, βλ. λ. [μακαρίτης](#).
- στο λάθος δεν μπαίνει φέσι, βλ. λ. φέσι.
- στον κώλο μου θα μπει! βλ. λ. [κώλος](#).
- της θάλασσας τα ψάρια δεν μπαίνουν μόνα τους στον νταβά, βλ. λ. [νταβάς](#)¹.
- τον διώχνεις απ' τη μια πόρτα και μπαίνει απ' την άλλη, βλ. λ. [πόρτα](#).
- του μπαίνω ή του την μπαίνω, ενοχλώ, προκαλώ κάποιον με λόγια ή έργα με σκοπό να μαλώσω μαζί του, του συμπεριφέρομαι επιθετικά: «μην του μπαίνεις, γιατί είναι άγριος και θα τις φας || μόλις τον είδα του την μπήκα χωρίς να φοβηθώ το μπόι του».
- του μπαίνω στο μάτι, βλ. λ. [μάτι](#).
- τώρα που μπήκαμε στο χορό, θα χορέψουμε, βλ. λ. [χορός](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας